

DENNÍK
PREŽITIA CIVILNÉHO
OBYVATEĽA MESTA
VO VOJNOVÝCH
PODMIENKACH

Preložila

VALÉRIA JURÍČKOVÁ

DEŇ PIATY

28. február 2022

Noc prešla celkom v pohode... Podarilo sa mi pospať si štyri hodiny. Letecké poplachy jeden za druhým, medzi nimi krátke pauzy. Fyzicky proste nemôžem behať, čertviekde, do krytu. Chápem, nie je to správne, nemal by som to ignorovať a konám hlúpo. Som doma sám a okrem seba nemám koho zachraňovať. Ostávam proste doma, sedím v kúpeľni, ustielať si vo vani a spím, ak to môžem nazvať spánkom. Hlavne treba byť čo najďalej od okien a okenných skiel. Kdesi som počul, že kúpeľňa je vhodná.

Túto fotku som spravil pre mamu, aby mi verila, že sa o seba starám.

Keď nemôžem spať, čítam noviny, snažím sa nielen naše, ale aj nemecké, americké, skúšam aj ruské, ale nedokážem to, sú to samí jebnutí satanisti v paralelnej realite.

Konečne je ráno, volám mame: „Mami, ako sa máte? Prečo ste nešli do garáže? Vaša pivnica nie je vhodná, máte starú bytovku z betónových blokov, zosype sa v prípade útoku, zostanú z vás iba flaky... Mami, veľmi ťa ľúbim, pospi si ešte.“

ZLÉ CESTY

Přeložil

JÁN ŠTRASSER

Akoby do teba zastrčili tyč. Máš v sebe rovnú pevnú tyč, nezlučiteľnú so životom. A ešte sa ponášaš na vyschnutú rastlinu v púšti. Keď na teba hľadím so všetkou láskou, akej je schopná moja podlá spisovateľská duša, a ty cítiš môj pohľad, akoby si sa naplnil vlhcou a tvoje črty sa vyhladia. Je to krátkodobý efekt, no umožňuje mi pochopiť mieru tvojej osamotenosti a zdivočenia.

Cestou do Mariupolu nemôžeme nájsť miesto, kde by sme sa najedli. Už sa stmieva, čoraz zriedkavejšie sa vyskytujú obývané miesta. Chceš, aby som sa najedla. Napokon v akomsi zaprdenom mestečku nás obsluhujú tri dievčence, zjavne stredoškôlčky. Kaviareň, presnejšie pajzel pri ceste, je zle osvetlená, no ich pekné mladé tváre žiaria v šere. Pripomínajú malé vystrašené vtáčence. Kto vás tak vystrašil?

„Raz sme sa s mamou pohádali na chodbe. Mala hlúpy zvyk nevyzúvať sa pri vchodových dverách, ale zablatená prejsť celou chodbou a vyzuť sa až pred obývačkou. Strašne sme sa pohádali. Nakričali sme na seba. A o niekoľko minút zaznel výbuch. Bol to prvý výbuch v našom meste. Bol strašne silný. Mama a ja sme okamžite zabudli na našu hádku. Mama sa vrhla na mňa s výkrikom: ‚Dcéra! Dcéra!‘ Sadli sme si medzi zárubne dverí, ako nás učili správať sa počas bombardovania. Mama chytila hysterický záchvat, plakala a opakovala: ‚Dcéra!‘ Nikdy nezabudnem na to ‚dcéra‘, nikdy predtým mi tak nehovorila.“

„Keď som bola malá, v našom dvore bolo viac chlapcov. Dievčatá boli len dve a ostatné deti boli chlapci. Radi sme sa hrávali na ‚svadbu‘. Tú hru vymyslel chlapec Kost’a, bol od nás starší. Ja som vždy bola nevesta. A Kost’a svedok. Dávala som si na hlavu tylový závoj. Rodičia vyniesli na dvor stôl, čaše. Môj ženích Saša mal na starosti hostinu. Rád si zajedol a zrejme preto sa s radosťou ženil. Namáčal chlieb do vody a posýpal ho cukrom. Raz som nenašla tyl na závoj. Vzala som nožnice a odstrihla kus novej záclony v obývačke. Mama mi nenadávala. Odložila ten kúsok tylu, doteraz leží v skrini. A svedka Kost’u zabili vlani v lete, trafil ho granát. Často si spomínam na naše svadby.“

„Keď sme sedeli v pivnici, bola tam s nami rodina s malým dievčatkom... mohlo mať tak tri roky. Celý čas boli počuť výbuchy. Aby sa nebálo, rodičia jej povedali, že je to oslava. A tak po každom výbuchu dievčatko kričalo: ‚Hurá!‘“

2.

Pri predajnom stánku sedia tínedžerky. Lúskajú semiačka.

Prvá. Adam mi daroval rúž.

Druhá. A mne Bizón šampón a kondicionér. Skúste mi vlasy.

Ostatné sa jej dotknú vlasov.

Prvá. Hodváb. (Tretej) A ty si čo dostala?

Tretia. Ja... Tuto. Semiačka.

Prvá. To sa neráta. Proste ti dal semiačka. A darček?

Tretia mlčí, lúska, hľadá do tmy.

Druhá. Neboj, ešte ti dá. Popros ho o darček. Veď nie je škrob.

Prvá. Ak ti nedal hneď, už ti nedá.

Tretia. On nie je škrob.

Prvá a Druhá si vymenia významné pohľady.

Tretia. Ujovi Koľovi dal vrece kapusty a vedro cvikle.

Prvá. Čo s tým má ujo Koľa?

Druhá. Čo s tým má ujo Koľa? Vari on chodí s ujom Koľom?

Tretia. Nie, on nie je škrob.

Dievčiny si odfrknú.

Mlčky lúskajú semiačka, hľadajú vojakov, ktorí vychádzajú do stánku a vychádzajú z neho s rôznym tovarom.

Prvá ožije.

RUSOFÓBIA

Preložila

VALÉRIA
JURÍČKOVÁ

Človek bez mena.

Trpaslík, ktorý zodpovedá za moju vnútornú energiu, mi povedal: „Divadelné hry – to je dobre, už tretia sa na čosi podobá a štvrtá bude lepšia ako tretia. Ale treba, aby tvoje hry potrebovali mnohí. Ak chceš byť úspešný, musíš ísť do Moskvy. To je otázka profesionality. Ešte sa k nej raz vrátim.“

Nechcelo sa mi veľmi opúšťať perspektívnu prácu, nechcelo sa mi odcestovať z Kyjeva, z Ukrajiny, z krajiny, ktorá sa už-už premení na kráľovstvo vizionárov! Ale chcel som sa pripraviť na budúcu inšpiratívnu prácu. Preto som začal študovať na moskovskom Literárnom inštitúte.

Dôležitým argumentom pre mňa bolo, ako jeho príšerný internát zvečnil básnik Andruchovyč. A ja som miloval Andruchovyča a chcel som si vyskúšať pravý študentský život: s krikom, pijatikou a básnikmi samovrahmi.

Všetko šlo podľa plánu: bol aj krik, aj bitky (hoci menej ako za starých klasických čias), boli skvelé spolužiačky a veľa pravej aj nepravej vodky.

Stal som sa profesionálnym divadelníkom a alkoholikom takmer súčasne. V Moskve malo divadlo stále veľkú moc. Ale v polovici deväťdesiatych rokov sa diela žijúcich autorov uvádzať nemohli. A tak sme si proste navzájom čítali hry a snívali o budúcnosti, v ktorej budú slová opäť dôležité.

Slová sú opäť dôležité, za slová opäť posielajú do basy. V Moskve zatvárajú za slová. Po celom Rusku zatvárajú za slová. Slová sú opäť dôležité. Ale zdá sa mi, že sme predsa len snívali o inej budúcnosti.

Vtedy, pri Moskve v Ľubimovke. Vo vidieckom sídle slávneho divadelného reformátora Konstantina Sergejeviča Stanislavského. V roku 1996. Pri ohnisku:

Andrej.

Vraciam sa. Do Kyjeva.

Človek bez mena.

Ja som ani nevycestoval.